

Opening

Judith Compagner trapt als voorzitter af en gaat in op het doel van de bijeenkomst: raden, staten en AB-leden te informeren over en mee te nemen in het proces van de RES- West Overijssel. Een belangrijk onderwerp. De opkomst is groot, ca. 70 aanwezigen, alle gemeenten zijn vertegenwoordigd. Vanmiddag is vooral gericht op het in dialoog gaan met elkaar wat men als volksvertegenwoordigers nodig heeft in het proces om te komen tot een concept- bod en uiteindelijk tot een regionaal bod (RES 1.0). De focus ligt op het proces en nog niet op de inhoud. Suggesties die vanmiddag gedaan worden, zullen met de Stuurgroep worden gedeeld.

Stand van zaken RES-West Overijssel

Ron van der Linden (procesbegeleider RES-West Overijssel) geeft vervolgens een presentatie over de stand van zaken (*de presentatie is bijgevoegd*). Het gaat om een nationale opgave (in 2030 49% CO2 reductie) in 30 regio's. In de regio West-Overijssel betreft dit een samenwerking tussen 11 gemeenten, provincie en waterschappen om bottom-up te komen tot een:

- Bod op elektriciteit (zon en wind) > via de elektriciteitstafel
- Verkenning locaties zon en wind > waar zien we mogelijkheden?
- Benoemen beschikbaarheid warmtebronnen > via de warmtetafel
- Het verkennen/onderzoeken van de gevolgen voor de energie-infrastructuur

Om te komen tot bovenstaande resultaten is een goede regionale strategie nodig. Om deze te kunnen maken is betrokkenheid nodig van raden, staten en AB's opdat zij de ingrediënten voor het concept-bod goed kunnen beoordelen.

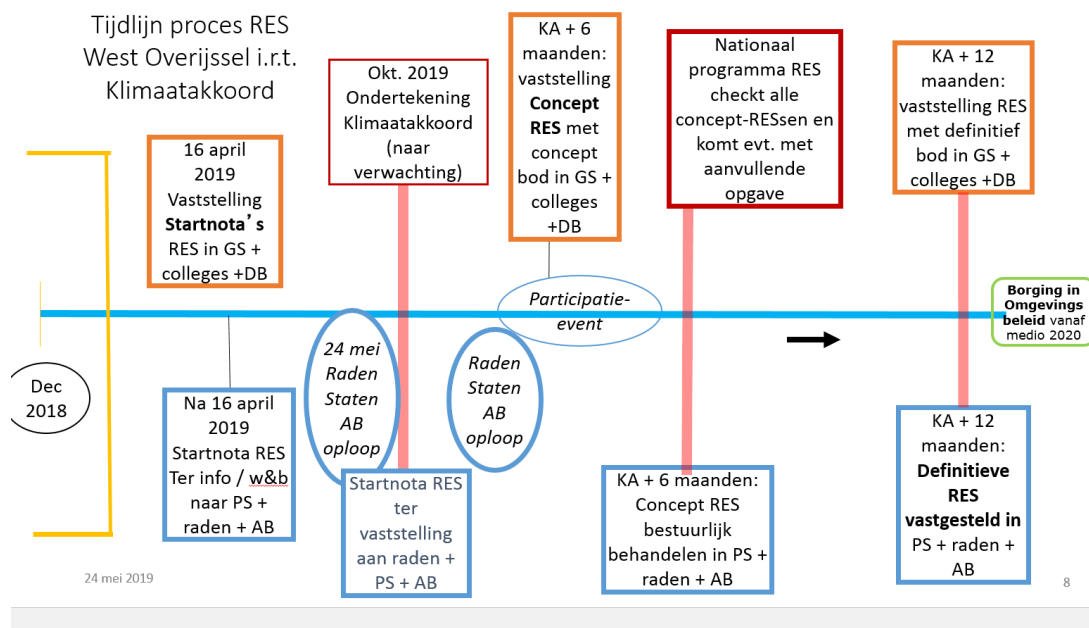
Ron van der Linden meldt dat naar verwachting in juni 2019 een kabinetsreactie komt op het Klimaatakkoord n.a.v. de doorrekening van het Planbureau voor de Leefomgeving. Daarop wordt niet gewacht, de RESSEN West-Overijssel en Twente worden nu voorbereid. De concept-startnotitie is gereed en besproken in de raden, staten en AB's c.q. ter kennisname toegestuurd.

In de startnotitie gaat het niet alleen om de bijdrage aan de energie-reductie, maar ook om de overige 3 uitgangspunten: ruimtelijke kwaliteit, maatschappelijke acceptatie en de maatschappelijke kosten. Oplossingen moeten integraal worden afgewogen en onderbouwd. De ambities kunnen nooit alleen op lokaal niveau worden gerealiseerd, hiervoor is regionale samenwerking nodig. De RES is input voor de Omgevingsvisie en voor de gemeentelijke transitievisies warmte (2021).

In West –Overijssel is gekozen is voor een trapsgewijze aanpak:

1. Een inventarisatie per gemeente van de voorgenomen plannen duurzame opwek en warmte.
2. In kaart brengen van het potentieel opwek elektriciteit en warmtebronnen i.r.t. ruimtelijke kwaliteit en infrastructuur.
3. Vaststellen totale minimumomvang regionaal bod.
4. Verschil tussen 3 en 1: resterende opgave verdelen.
5. Onderbouwing in globale locaties voor elektriciteit + verdeling warmte bronnen en infrastructuur.

Vandaag is bedoeld om input te verkrijgen om mee te kunnen nemen voor de definitieve startnotitie. Na de zomer zal er opnieuw een inloopbijeenkomst zijn. Ron van der Linden schetst het tijdspad van de RES, wat afhankelijk is van ondertekening van het Klimaatakkoord (naar verwachting in oktober 2019).

Ron van der Linden merkt op dat er mogelijk meer tijd komt (+ 6 maanden) voor de definitieve RES op verzoek van IPO en VNG. Daarmee in april 2021 een definitieve RES.

Presentatie Versterking Democratie en Bestuur

Judith Compagner geeft vervolgens het woord aan Boudewijn Steur, Programmamanager bij het Ministerie van BZK. De presentatie van Boudewijn gaat over democratie vs. Regionale energiestrategie (*de presentatie is bijgevoegd*).

Boudewijn Steur vraagt de aanwezigen na te denken over wat men gezamenlijk wil doen of juist lokaal. Daarbij schetst hij de context van de RES en het belang van democratische legitimiteit. Het gezamenlijk nadenken voor wat betreft de vormgeving en de democratische legitimiteit is belangrijk. Want, wat nu wordt besproken en beslist, heeft enorme impact op de toekomst (het dagelijks leven). Een RES is nu nog theorie, maar het wordt heel concreet en mensen willen hier invloed op hebben (gehad), direct of indirect via de volksvertegenwoordigers. Hierover nadenken: welke rol wil men hebben (een volksvertegenwoordigende-, kaderstellende- en/of controlerende rol) in dit proces en op welk moment? Wat doe je gemeenschappelijk of als individuele gemeente, provincie en waterschap? De context van de RES is complex, meerdere partijen zijn betrokken met ieder een eigen achterban. Overheden/volksvertegenwoordigers hebben hierbij een aparte positie aldus Boudewijn Steur vanwege het democratisch mandaat en daarbij de opgave om een integrale afweging te maken. Hij benadrukt dat de RES ingewikkeld is, niet alleen qua inhoud maar ook qua proces. Er zijn nog veel onduidelijkheden en tegelijkertijd moeten er keuzes worden gemaakt.

Boudewijn Steur geeft een aantal aandachtspunten mee voor het opstellen van de RES:

Modulair bouwen: “blokken” met eventueel verschillende rollen, al naar gelang de fase in het proces. Hierin kan gekozen worden (“modulaire betrokkenheid”).

Spectrum van betrokkenheid (2- assen) met de vragen:

* *in hoeverre ziet men de eigen rol als volksvertegenwoordigers* > wil men binnen het hele proces betrokken zijn of alleen op formele besluitvormingsmomenten? En welke rol wordt dan ingenomen? Nu is het moment om daarover na te denken.

* *Wat doe je individueel als gemeente en wat wordt gemeenschappelijk gedaan?* Er zijn varianten denkbaar zoals een commissie van volksvertegenwoordigers met mandaat, maar dit kost wel de nodige tijd. Goed om erover na te denken. Ook noemt hij het instellen van een “RES-griffier”, die zou kunnen zorgen voor continue informatievoorziening.

Boudewijn benadrukt nogmaals het belang van de keuze welke rol je als volksvertegenwoordiger inneemt ten aanzien van de RES op proces maar ook op inhoud. Bijvoorbeeld in relatie tot burgerparticipatie en het ambitieniveau.

Gelegenheid tot vragen stellen

Sander Klos (Olst-Wijhe) vraagt naar een landelijk informatieplatform om te kunnen zien wat andere regio's doen en ook wat er in de Randstad gebeurt. Is dat er? Vanuit BZK wordt gewezen op de website www.regionale-energiestrategie.nl. Hierop komen voorbeelden uit de regio's.

Maartje Lof (Olst-Wijhe) vraagt naar het proces in de verschillende gemeenten van de behandeling van de concept-startnotitie RES. In de gemeenteraad van Olst-Wijhe is deze al besproken om in een vroegtijdig stadium input mee te kunnen geven. Ron van der Linden geeft aan dat de concept-startnotities worden/zijn besproken in alle raden om mee te kunnen geven wat zij belangrijk vinden in het proces. Vandaag gaat vooral over wat collectief belangrijk gevonden wordt. Alle input wordt meegenomen ten behoeve van de definitieve startnotitie RES (na de zomer 2019).

Luuk Folkerts (PS-lid) vraagt verduidelijking van het stappenplan zoals getoond in de presentatie over het RES-proces. Wie gaat wat bepalen als je het bijv. hebt over een minimale doelstelling? Ron van der Linden geeft aan dat er voor wat betreft stap 1 (inventarisatie voorgenomen plannen c.q. de ambities) en stap 2 (in kaart brengen potentieel opwek) gesprekken in de regio worden gevoerd met gemeenten en maatschappelijke partijen. Het in kaart brengen van het potentieel is ingewikkeld, omdat het niet alleen gaat om wat technisch kan maar ook om ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke acceptatie. Stap 3 (vaststellen minimum -bod) wordt door de raden, staten en AB's gedaan, Daarmee hebben zij een belangrijke rol, aldus Ron van der Linden.

Henk Boxum (Steenwijkerland) vraagt hoe men op de hoogte wordt gehouden van landelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de ingediende motie (TK) over nieuwe zonneparken op natuur- en landbouwgrond. Ron van der Linden antwoordt dat er een RES-communicatieplan in de maak is. Daarnaast is er een Ambtelijk Overleg met alle gemeentelijke Energie-ambtenaren, waarin de actualiteit wordt gedeeld met elkaar.

Halla Baher (Deventer) doet de suggestie om een verkennend onderzoek uit 2018 van wat er mogelijk is binnen West-Overijssel te betrekken bij het opstellen van de RES. Ron van der Linden meldt dat ambtelijk op dit moment samen met gemeenten factsheets worden opgesteld en gevalideerd (huidige energieverbruik, hoe is het verdeeld, wat is het potentieel). Daarbij worden ook eerdere onderzoeken meegenomen, net als de ambities. Dit levert in juni 2019 een 'startfoto' op voor West-Overijssel.

Rein Jonkhans (Hardenberg) vraagt naar het meenemen van de ambities (doelstellingen) zoals vastgelegd in de coalitieakkoorden. Ron van der Linden geeft aan dat dit bij stap 1 gebeurt (inventarisatie).

Verdiepend gesprek in vier groepen

Vervolgens gaat men in groepen uiteen om met elkaar het gesprek aan te gaan over het RES-proces en hoe men hierbij betrokken wil zijn c.q. de eigen rol ziet. Twee vragen die centraal staan:

1. *In welke mate wilt u gezamenlijk optrekken in de volgende fasen:*
 - *beeldvormingsfase*
 - *oordeelsvormingsfase*
 - *besluitvormingsfase*
2. *Op welk niveau per fase wilt u samenwerken:*
 - *regio West -Overijssel*
 - *sub- regionaal*
 - *anders*

Plenaire terugkoppeling

Hierna volgt per groep plenair een korte terugkoppeling over het belangrijkste uit de sessies.

Dit levert de volgende 'oogst' op:

Groep 1.

Belangrijke punten:

1. Noodzaak van een uitgebreid Communicatieplan richting inwoners en raden
2. RES griffier
3. Instellen Commissie van raadsleden met RES -griffier om er dicht op te zitten
4. De wens om tijdens de volgende inloopbijeenkomst te praten over de knelpunten die dan in beeld zijn (in brede zin en qua proces)

Groep 2.

Men wil vooral in de beeldvormende fase gezamenlijk optrekken en afstemmen. Dit kost tijd. Wat zijn de mogelijkheden per gemeente? De beoordelingsfase en de besluitvormingsfase wil men het liefst onderling/binnen de eigen gemeente laten plaatsvinden. Participatie vooral met buurgemeenten oppakken.

Groep 3.

Vooraf over de 4 kwadranten gesproken. Met elkaar eens worden over hoe je dit aanpakt. Kan per fase/processtap verschillen. Uiteindelijk wil je er wel zelf over besluiten...

Groep 4.

Met name over de verschillende fasen gesproken. In de beeldvormingsfase wil men gezamenlijk regionaal optrekken. Ook de constatering dat buurgemeenten nodig zijn als een gemeente het zelf niet kan oplossen. Wellicht sub-regionale oordeelsvorming. Daarnaast de opmerking dat het informatieniveau van de raden verschillend is. Er is tevens behoefte aan inzicht waar elke gemeente staat. En misschien een 'gevoel' van West-Overijssel ontwikkelen, ook in het licht van de andere transitie die op gemeenten afkomen. Ten slotte de suggestie om het breder op te pakken, ook met partners als woningcorporaties en bedrijven.

In de bijlage zijn de opmerkingen van de flip-overs verwerkt.

Samenvatting en afsluiting

Marcel Blind sluit als co- voorzitter van de Stuurgroep RES West Overijssel de bijeenkomst af.

Vandaag was een eerste bijeenkomst in deze samenstelling. Goed om elkaar zo te ontmoeten, we hebben elkaar nodig om gezamenlijk de RES tot een succes te maken. Rode draden vandaag waren de WOB-structuur, de behoefte aan communicatie en concreetheid van de opgave(n).

Boudewijn Steur vult aan dat het Rijk het initiatief van de 'raadswerkgroep' graag wil ondersteunen.

Judith Compagner bedankt eenieder voor de komst. Het verslag en de presentaties worden toegezonden. Aanmeldingen voor de 'raadswerkgroep' kunnen worden doorgegeven (dit levert 10 namen op, deze mensen worden in de komende weken benaderd). Mochten mensen nog input willen geven, ook na vandaag, dan is dat uiteraard mogelijk (via mail aan HK.vd.Linden@overijssel.nl)

Bijlage: opmerkingen van de flip-overs

RES in West-Overijssel

Kampen, Zwolle, Ommen, Olst-Wijhe, Dalfsen, Staphorst, Raalte, Hardenberg, Waterschappen.

- Samen optrekken om knelpunten in beeld te brengen, besluitvorming individueel
- Goed gesprek over lasten en lusten
 - procesafspraken nodig
- Regionale doelstelling moet je samen voor gaan!
 - niet op gemeentelijk niveau denken
- Ophalen bij bevolking belangrijk, pas nadat de opgave duidelijk is
- Potentiekaarten vanuit Nationaal Programma beschikbaar maken voor ons
- Joint-fact finding
- In hoeverre nemen we onze inwoners mee?/gelegenheid bieden/infoavonden te passief?
- RES is niet concreet genoeg voor participatie
- Draagvlak door de portemonnee
 - korting energierekening
- Participatie is afhankelijk van verschil tussen huidige lokale ambities & RES-bod
- Is misschien juist een vraagstuk dat we los van elkaar doen; lokaal participatietraject
- Procesinitiatief bij gemeenten
- Beeldvormingsfase doen we samen
- Oordeelsvormende fase: eigen gemeenteraden
 - tussenstap: inventariseren van moties in verschillende gemeenten
 - adviescommissie?
 - rapporteurs?
- Besluitvorming zo dicht mogelijk bij elkaar
- Regiogriffie?

‘losse opmerkingen’

Infrastructuur: nu zijn projecten niet realiseerbaar, capaciteit onvoldoende

Terugleveren van energie onmogelijk (crisiswetgeving?) + zo ja, wanneer

Draagvlak/tijdspad